

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemán veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrť leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administrácii prejemán veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrť leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniška ulica št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in veljá trístopna petít-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrát; 15 kr., če se tiska trikrát. Pri večkratnem tiskánji se cena primérno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana písmá se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvzema nedelje in prázničke, ob 1/2 6. uri popoludne.

Štev. 253.

V Ljubljani, v petek 5. novembra 1886.

Letnik XIV.

Slovanske srednje šole.

List, ki je na glasu, da je z grofom Hohentwartom v jako tesni zvezi, trdi, da se je najnovejši odgovor naučnega ministra Gautscha na interpelacijo poslanca Bojanovskega tu in tam popolnoma napačno tolmačil gledé mislij, ki jih ima sedanja vlada o srednjih šolah in njihovi pomnožitvi. Posebno slovansko-narodni listi in tudi — ako se ne motimo — tako trdijo „Polit. Fragmente“ — slovansko-narodni poslanci smatrajo zaradi tistega odgovora naučnega ministra za svojega narodnega nasprotnika v oziru narodnostnega napora, ter se mu grozé s parlamentarno osveto.

Kar se tiče tu navedenega, „Polit. Fragmente“ pač prav pišejo. Minister Gautsch, ki ima ravnokar v svoji oblasti nauk in prosveto v avstrijski, večinoma po Slovanih naljudeni državi, je po vsem svojem dosedanjim postopanju v pravem pomenu velik nasprotnik Slovanov. To je on dokazal na Moravskem z znano svojo prepovedjo ustanovitve, oziroma razširjave dosedanjih slovanskih naučnih zavodov v obširnejše, t. j. male gimnazije Kromeriške v veliko.

Če mu bodo zaradi tega naši slovanski poslanci res zapreke delali, kar „Polit. Fragm.“ sumničijo, je še popolnoma nedoločeno in rekli bi skoraj negotovo. To tem rajši verujemo, ker je Gautsch s svojim „zgodovine vrednim“ izrekom, „da se število srednjih šol ne določuje po številu prebivalcev, temveč po narodno-gospodarskih in socijalnih razmerah, posebno pa še po stanovskem poklicu“, — nemško-konservativcem dal proti nam jako krepko pravico, s katero nas bodo odslej nadalje povsod pod nos dragali, kedar bomo mi opravičeni krik zagnali po naših srednjih šolah, katerih še prav nič nimamo.

Smešna, nad vse smešna pa je trditev „Polit. Fragm.“ in popolnoma nevtemeljena, da se dandanes z narodnimi srednjimi šolami po Avstriji že takorekoč med narodnostmi skopuštvu uganja. Mogoče drugod, toda pri nas, v Slovencih, tega še prav nič ne čutimo. Smejati se moramo vsakemu v obraz, kdor kaj takega trdi! Najobilnejša srednja

šola pri nas je izvestno gimnazija Ljubljanska in ta je nemška, če prav ima svojih 750 dijakov konec leta, med katerimi je izvestno svojih 607 glav mladenčev slovenske krvi in slovanskega mišljenja in le 131 Nemcev. (Če pravih? Vredn.) Dokazov, da je gimnazija nemška, nam ni treba navajati, ker so le predobro znani. Prav taka je z drugimi srednjimi šolami pri nas. Res se tu pa tam nekaj maledga po slovenščini praska, kar pa vse skupaj skoraj ni vredno, da bi človek govoril o tem, kajti glavni smoter je in ostane nemški! Kje je toraj tista preobilnost slovanskih srednjih šol, o katerih že večkrat navedeni list vpije?

Gledé izgoje mu moramo tudi prav odločno povedati, da list ne pozna prav nič naših razmer, ktere je označil v svojem občenem rešetu. Naše srednje šole nikakor ne vzgojujejo dijakov, ki bi ob svojem času nikjer ne bili za porabo, kakor le za velikoslovanske agitatorje. Kaj tacega je pri nas sploh nemogoče, ker naučni načrti tega ne dopuščajo. Če je na čehoslovanskih in lehoslovanskih pokrajinah nekaj drugače, se „Polit. Fragm.“ tudi nimajo prav nič pritožiti, ker ima ravno vsak narod v svoji deželi neomejene pravice, katerih mu ne sme nihče kratiti. Čehoslovancov in Lehoslovancov je pa ravno po naših severoslovanskih pokrajinah toliko, da so vsi drugi narodi, osobito tudi Nemci v veliki manjšini proti njim. Lahko rečemo, da se splošno skoraj zgubé med nami Nemci. In vendar nam hočejo gospodariti! Da bi to še dalje mogli uspešno izvrševati, sprevideli in sklenili so, da je najbolje, če mi, Slovani, nimamo prav nobenih ali pa celó malo srednjih šol, kar vtemeljujejo na ta način, da bi se po njih duševni proletarijat zarejal. Koliko da je na tej pesmi resnice, ne bomo preiskovali, toliko pa lahko rečemo, da če bi tudi le pičica res bila, da bi se namreč pri nas Slovencih po slovanskih srednjih šolah redil duševni proletarijat, — da se temu takoj — že a priori lahko jako temeljito odpomore.

Namesto da nam gosp. Gautsch ustanovlja srednje šole, katerih se nam tako ni nadjati, preskrbi naj nas rajše z dobrimi obrtnimi šolami, ka-

koršnih naš narod poleg domačih srednjih šol tako krvavo potrebuje. Ondi se naša ukaželjna in izrednonadarjena mladina nikakor ne bo izgojevala za proletarijat, temveč za koristne državljane, ki bodo svoje dni mnogo boljša podpora državi, kakor pa tista velikošolska mladina, ki nosi Frankfurtske in pruske trakove preko prs preprežene in „cerevis“ na glavi, češ, mi smo mi, vsi drugi ste — malo — nič! Še enkrat Vam rečemo, da bi bili dijaki v obrtnih šolah izšolani desetkrat zanesljivejši državljani, kakor pa naša današnja velikonemška velikošolska druhal, kateri vzor sta izključljivo le Bismark in pa cesar Viljem.

„Pol. Fragm.“ tudi nikakor ne morejo umeti, kaj bi vendar utegnili postati iz dijakov, ki dovršé slovanske srednje šole. Kaj — tega tudi mi ne vemo, toliko se nam pa vendar-le dozdeva, da barabe nikakor ne, če bi bili le količkaj pridni in vestni. Dovolite nam pa pri tej priliki vprašanje: kje pa stoji pisano, da si mora človek v slovanskih pokrajinah le s pomočjo nemščine svoj kruh služiti? Tega pod milim Bogom ni nikjer vknjižene, pač pa ima ta misel svoje popolnoma skrivljene in napačne korenine v zagrizeni ideji naših nasprotnikov, da mora Avstrija in vse, kar se v njej giblje, nemško biti. Dajte nam, kar ste nam sami obljubili v članu XIX. državnih temeljnih postav o narodnih pravicah naših, dajte naši mili slovanščini pravice tudi pred ljudmi v državi, ktere ona že zdavno živa pred Bogom v nebesih in rečemo Vam, da se nam bo brez Vaše nemščine že tu na zemlji prav dobro godilo, če bomo, svoje slovanske srednje in velike šole za hrbotom pustivši, v javnost stopili. Naš narod že sto in sto let kolne in preklinja tiste nesrečne „vampe“, ki mu dohajajo iz krajev, kamor do sedaj pri Slovencih še ne sije solnce narodne ravnopravnosti, ter si mesto tistih želi pisem in odlokov njemu razumljivo pisanih. Kako vesel bi pač ta revež pozdravil dan, kedar bi se mu ta srčno gojena želja izpolnila, da bi mu namreč ne bilo treba zaradi vsakega odloka došlega od tega ali onega na Slovenskem službovajočega sodnega dvora preleteti tri župnije, preden si dobi

LISTEK.

Spomini iz potovanja po Gornje-Štajarskem.

(Dalje.)

Ko pa govorim o delih Beuronskih benediktincev, nikakor ne smem pozabiti največje njihove zasluge, ktero imajo nedvomno za oživiljenje starega cerkvenega petja v vsi svoji lepoti.

To je red, ki sila rad popeva. Poje se, kakor sem bil že omenil, breviar, pojó se molitve pred jedjo in po jedi; in pri vsakdanji konventualni maši poje se krasen, krasen koral.

Odkrito moram priznati, da o koralu in njegovi lepoti nikakor nisem imel tako vzvišenih mislij, dokler ga nisem čul v Sekovi. A ko sem ga poslušal dan na dan skoraj skozi cel teden, moram reči, da me je dan na dan bolj očaral in nase navezal. Res, petje koralno je krasno, vzvišeno! In petje tako umetelno in dovršeno, zakor se tu čuje, ima neko lepoto, dostojnost in čudovito moč do človeškega srca, kakoršne pri našem cerkvenem petji, pri naši instru-

mentalni glasbi, ki ima veliko več sredstev in pripomočkov, da deluje na človeka, — naj je bila še tako dostojna — nisem nikdar občutil.

Kdor Beuronske benediktine čuje peti koral, ta gotovo vé ceniti njegovo krasoto. Seveda se poje pri vsi priprostosti tako umetelno in dovršeno, da ni lahko, priti do te stopinje. Večinoma prihaja pač slabo petje koralu od tod, ker se tako malo pozna bistvo koralu in ker se ne pazi na najpoglavitejša pravila.

Za tiste, ktere petje, zlasti koralno petje zanima, naj omenim tu nektera glavna pravila, zoper ktere se kaj pogosto greši. Kaj več, upajmo, nam podá v strokovnem listu večak v glasbi, č. o. Angelik Hribar, ki je pred kratkim tudi poslušal Sekovske benediktine. Ves vesel in zadovoljen se je vrnil domu ter ni mogel prehvaliti ondotnega krasnega koralnega petja.

Kaj pa je koral? Koral ni nič drugega, nego peta molitev. Iz tega sledi, da se mora koralno petje tesno oklepáti besedij te molitve. Če to pomnimo, imamo imenitno ravnilo pri koralu.

Največ je ležeče na dobrem recitovanji; s tem je že veliko doseženega. Važna pravila za dobro recitovanje so:

1. Recituj tako, kakor da bi hotel na enem glasu peti.

2. Premolk pri zvezdici mora biti dolg, tako, da se med tem lahko izrečete besede „Ave Maria“ n. pr. Dixit Dominus Domino meo*: (Ave Maria) sede a dextris meis.

3. Ne sme se vpiti, ampak rabi naj se srednje močan, rahel glas.

4. Kratkih zlogov ne požiraj; izgovori vsak zlog razločno.

5. Naglašene zloge dobro in krepko povdarjaj. Pri tem povdanku se pa zlog ne sme zategniti ali podaljšati, ampak mora se le krepkeje, jačje izgovoriti. Tu ni razločka med kratkimi in dolgimi zlogi; koral pozna le naglašene in nenaglašene. Tekst je podlaga in merilo koralu, ta prevladuje. Na melodijo koralnega petja vplivajo naglasi, besede in stavki.

Ta pravila so podlaga koralnemu petju in pravo recitovanje mu je merilo. Le da gre pri petji za spoznanje počasneje, ker tu postane recitovanje slovesneje; vendar razlika je majhna.

Ako imamo pred očmi bistvo koralnega petja, kakor smo je zgoraj označili, vidimo že njegovo dostojnost. Z veseljem hodil sem v Sekovi k dnevnim

veščaka, ki mu nerazumljive hijerogliffe pretolmači. Glejte, to velja prizadetega veliko denarja in vsega bi treba ne bilo, če bi imel naš narod slovenske srednje šole, naša narodnost pa pravice v uradu in javnosti, ki so ji zagotovljene, pa se še vedno ne izvršujejo.

Sam večni Bog vé, kdaj se bo porodil tisti Pražak, ki bo Slovincem prinesel tako novico, kakor jo je sedanjí pravosodni minister dr. Pražak dal letošnjo jesen Čehom. Nekako zabavljivo so do letos Nemci na Čeha kazali, češ, kaj hočete vi reve s svojimi srednjimi šolami, ker nimate prostora za njihove izdelke. Pražak ga jim je s svojim odlokom pripravil. Pri nas potrebujemo pa pred vsem še le domačih srednjih šol, ki nas bodo z vsem bogato obdarovale, kar Slovenec v javnosti potrebuje in še le potem kakega državnika a la Pražak, ki nam bo odprl v javnem življenju „Lebensberuf“, t. j. tisto mastno pečenko, katero sedaj pri nas navadno tujci obirajo, domačinom pa na tuje kažejo. Slovanom se ni bati in naj je nas še toliko, da bi ne dobili, slovansko izobraženi, kruha. O, tega je za nas dosti povsod, kajti pol sveta je last otrok Slave in vsem bi se lahko dobro godilo, če bi jih Nemec, oziroma Madjar in Lah, ne pestil. Pač pa Nemcu primanjkuje povsod prostora v domači deželi in to ga pa ravno sili do spodrivanja sosedov Slovanov. Dobrovedoč pa, da ima preokorno glavó, da bi se slovansčine privadil, sili na to, da se njemu na ljubo Slovani učé nemščino. Ali ste ga videli, kako je premetén? Tudi „Pol. Fragm.“ v svoji nedolžnosti vprašajo, kje bi se za vse slovanski izšolane Slovane kruh našel? Na to jim nimamo drugega odgovoriti, kakor: doma, v njihovi domači deželi. O, pri nas tudi zori pšenica, prav tista zlata pšenica, iz katere se peče bela štruca, ki našim nasprotnikom tako dobro gré v slast. Zal, da nam domačinom tako redko pride pod zobe! Vidite toraj, tu bi bilo polje za nas, kjer bi nam ne bilo treba lakote pojematí po dovršenih slovanskih študijah, temveč bi v soglasji z narodom pošteno pospeševali njegovo blagostanje, kar se pa sedaj ne godi vedno v tisti meri, kakor bi se moralo. Za to pa vsklikamo: Dajte nam naše šole in pravice našemu jeziku!

B.

Četrty stan.

Delavci so mirni, le anarhisti jih dražijo in zapeljujejo. Ti kači se mora glava streti, potem bode mir. Res je sicer, da se delavci dajo zapeljati rovarjem, ki jih dostikrat rabijo za sebične namene, in kedar so dosegli, kar so hoteli, pa delavce pusté na cedilu. Delavce zlorabijo dostikrat tudi politične stranke. „Morturi te salutant“, klicali so nekđaj gladiatorji, ki so se v starem Rimu v gledališču na smrt med saboj bojevali, ko so ugledali cesarja. — Ali pa s tem krikom tudi naši delavci pozdravljajo svoje vodje — zapeljivce? Gotovo je, da se delavci na svojo škodo dajo nahujskati po anarhistih. Vprašati se pa vendar sme, zakaj naši delavci tako radi verjamejo sladkim in zapeljivim besedam ljudi, ki jim ne morejo pomagati; kateri jim obetajo stvari, ki so nemogoče. — Dvoji vzrok je temu. — Po nekterih krajih so delavci po tovarnah res tako slabo

plačani, da jim ni mogoče pošteno shajati s služkom. Brezobzirno jih nategujejo, niti jim ne privoščijo počitka ob nedeljah. Iz lastne skušnje res to ne vemo, a tako nam pripovedujejo obrtni nadzorniki, katerim je nalog, ogledati tovarne. V Dunajskem „Vaterlandu“ večkrat beremo, kako neusmiljeno deró nekteri lastniki tovarnen delavce; kako nekteri, ki imajo zalogo obleke, hišnega orodja, tako imenovani konfekcionarji, pritiskajo na plačo, delavci moški in ženske delajo pridno in pri tem še stradajo. Po strašnem rogoviljenju delavcev letošnju spomlad v Belgiji so začeli preiskovati razmere delavcev in našli so goropadne stvari, tako, da so nekteri rekli, ni čuda, da delavci razsajajo, čuditi se je le, da niso že prej začeli.

O „vranjih gnezdih“ v bogatem Londonu smo že letos nekaj povedali, delavci stanujejo v takih prostorih, da mora zdrav človek že od nezdravega zraka bolan biti. Kaj pa še le nastane potem, kedar pride bolezen v hišo, kam pojdejo na starost taki reveži, ki se prezgodaj postarajo in opešajo. — Ko se primeri, da tovarne ne vedó kam z blagom, v kakih stiskah so potem reveži; nekaj časa jim plačujejo toliko, da je komaj imena vredno, ker čakajo, da bi se zopet kupčija odprla. Pa poreče kdo: ko bi kapitala ne bilo, bi tudi ne bilo prometa in kupčije; ko bi ne bilo bogatih in imovitih ljudi, bi tudi reveži nič ne zaslužili. Kaj hočete neki vi, ki zmirom brskate nad kapitalom? Delavcev dobim, kolikor hočem, ako eni nočejo delati, dobim druge, plačam jim, kar jim obljubim, ako jim ni prav naj gredó drugam, sicer se pa za njih domače življenje ne brigam. A uprav v teh poslednjih besedah tiči vsa brezsrčnost takih bogatinov. Delavec ni drugega, nego sredstvo za premoženje; do delavca nima drugih dolžnost, kakor, da mu odraja tisto, za kar sta se pogodila. Recimo, da to velja za delavca, katerega najamem na dan za kako opravilo, n. pr. drvarja, da mi drva razseka, a za razmere gospodarjev do podložnih, recimo tovarnarjev do delavcev tukaj, ne more veljati. Delavec je človek, ki ima človeške pravice, je ud države, ki pripomore k nje blagostanju, toraj mora tudi imeti kake pravice; on sme tirjati od države, da skrbi zanj, kakor skrbi n. pr. za promet in kupčijo; država mora ali vsaj bi imela primorati podvzetnika, da skrbi za svoje podložne, za njih otroke — za delavce v starosti in bolezní — kakor država skrbi tudi za svoje služabnike.

Ali je pa delavcem treba razsajati, rogoviliti in škodo delati? Kdo bo imel sočutje z njimi, ako tako divjajo? Žalibog, da je le malo takih, ki radovoljno za delavce kaj storé. Še le potem, ko vidijo, da se ne morejo drugače nevarnosti ogniti, dajo jim lepe besede. Delavcem zmanjka potrpežljivost, posebno ako k njim pristopijo še zapeljivci, ki jim obetajo hribe in doline, dajo se trpini zapeljati — največkrat v svojo škodo. Tu imamo prvi vzrok, zakaj da delavci poslušajo anarhiste ter jih ubogajo; to je vzrok, da se delavci zoperstavljajo redarjem in vojakom, ki jih hočejo pomiriti — in prisiliti, da bi zopet šli delat k brezsrčnim gospodarjem.

Drug poglavitni vzrok je pa brezbožnost in nebrzdano poželenje, katero se širi med delavci. Nekteri hočejo le vživati a ne truditi se; zavidajo premožnim njih premoženje, pa ne pomislijo, da so premožni večkrat z malim začeli, ter si s pridnostjo in varčnostjo pridobili premoženje. Takí ljudje, ki bogatim zavi-

dajo njih premoženje, premalo pomislijo, kje bi reveži iskali življenja in zasluzka, ko bi na svetu vsi ljudje bili enaki t. j. vsi berači.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 5. novembra.

Notranje dežele.

Cas bo, da tudi katero o *novem proračunu* zinemo, ki ga je pred Vsemisvetimi finančni minister Dunajevski objavil. Budget je tak, kakoršnih smo že mnogo imeli, slabijih pa tudi še več! Primanjkljaj pri upravi znaša, kakor znano 4 milijone, kar ni, da bi človek hvalil; grajati ga pa tudi ne moremo, če ga namreč primerjamo upravnim primanjkljem iz tiste blažene dóbe, ko so še gospodje Plener, Brestl ali Pretis posedali okoli egiptovskih mesnih loncev v finančnem ministerstvu. Tedaj so primanjkljeji navadno plavali po sijajnih višavah od 25 do 40 milijonov goldinarjev, kar je vse kaj drugega, kakor pa deficit beraških štirih milijonov, s katerim nas je Dunajevski iznenadil. Razložek je pa ta med danes in takrat, da danes vemo, kam denar gré, če ga toliko in toliko manjka na leto, tedaj so pa milijoni pošli kakor kafa, pokazati pa ni bilo kaj prida. Vzroki letošnjega deficita so znani. So namreč zdatne in potrebne olajšave v naučnem, v trgovinskem in v vojnem ministerstvu. To so Vam naši sosedje onstran Litave vse drugi možje, kedar je treba kak deficit napraviti. Že nedavno smo rekli, da imajo letos novega deficita 22 milijonov. K temu pa še nekaj pride. Ne smemo namreč pozabiti tistih 11 $\frac{1}{2}$ milijonov, ki so določeni za amortizacijo dolgá, ki niso v to svoto všeti. Dalje je všeti 1 $\frac{1}{3}$ milijona, ki se je pokazal po lanskí deželni rastavi; dalje 1 $\frac{1}{2}$ milijona nakladnih kreditov in 19 milijonov primanjkljeja po blagajnicah. To skupaj naštetó znaša že blizo 43 milijonov goldinarjev primanjkljeja. Lepa, občudovanja vredna svote, kaj ne da, pa še ni vsa! Prištejmo sedaj še svoto 11 $\frac{1}{2}$ milijonov, ki jo grof Szapary potrebuje za amortizacijo dolgá, pa imamo deficit v orjaški podobi blizo 60 milijonov goldinarjev pred seboj. Kaka prihodnost se Madjarom odpira? Pa pri vsem tem hočejo Madjari zvonec nositi.

Skupni budget, ki se je včeraj delegacijam predložil, kaže 123.8 milijonov goldinarjev potrebščine; od teh odpade 115.6 milijonov na ordinarij in 8.2 na ekstra-ordinarij. Lastnih dohodkov bo nekako 3.1 milijonov. Ako se tisti odštejejo, ostaja čistih potrebščin 120.6 milijonov. Carinska potrebščina preračunjena je na 44.9 milijonov. Povračila užitnine so nastavljene z 23.8 milijoni. Po odbitku restitucij, režijnega pavšala in pavšala za Bosno in Hercegovino znaša ostanek carine 18.6 milijonov. Ako še ta prebitok od čiste potrebščine odbijemo, pokaže se potrebščina, ki se bo morala pokriti v svoti 102.05 milijonov. 2% na škodo ogerskemu državnemu zakladu znašata 2.04 milijone. Avstrijska kvota potem znaša 70.01 milijonov, ogerska pa 30 milijonov. Od zgoraj navedenih skupnih potrebščin odpade 105.9 milijonov za stalno vojsko in 11.3 milijonov na mornarico. Za nove puške je vojni minister nastavljal zahtevo za 3.5 milijonov goldinarjev za vpeljavo puške opetovalke. Bosanski kredit na račun zasedanja dežele znaša 5.1 milijonov, v ondašnji upravi imajo pa 56.000 goldinarjev dohodkov več, kakor stroškov; toraj je Bosna aktivna. Nakladni ali dopolnilni krediti ministerstva zunanjih zadev, vojske in mornarice znašajo 1.6 milijon. V primeri z lanskim letom pokaže se nam sledeče razmerje. Potrebščin je letos več za 4.155.175 goldinarjev in sicer v ordinariju 1.442.918 gold., za vojaška sta-

uram, kjer sem čul peti Bogu slavo po šegi starodavni. A vrhunec svoje krasote pa doseže to staro cerkveno petje (gregorijanski koral) med daritvijo sv. maše, ki se vsak dan poje pri konventualni maši. In kako bi tudi ne; saj tukaj mora spolnovati najimenitnišo svojo nalogo. Res je sicer, da ne sme biti samo sebi namen, marveč mora služiti celoti bogoslužnega dejanja; vendar ravno v tem kaže svojo krasoto.

Cerkvena glasba, kakor znano, ni in ne sme biti sama sebi namen. Tudi to ni njen namen, vérne vnemati in popolnoma zase pridobivati. Posvetni glasbi, ki nima drugega namena, kot človeka prevzeti, zase pridobiti, ga popolnoma utopiti v vživanje, nji je pač dovoljeno poslužiti se vseh mogočih pripomočkov v ta namen. Sme se izkazovati pri koncertih, pri operi in v salonih; a glasba cerkvena tega ne sme. Ona ne sme vsega človeka prevzeti; ne sme vse pozornosti nase obračati. Nekaj višjega je, na kar naj se človek ozira, ni glasba, je le pripomoček, ki ga do tega višjega povzdigne. In to, na kar naj bo duh vernih popolnoma obrnjen, je daritev sv. maše. Verni pri sv. maši ni samo mutast gledalec in po-

slušalec, on naj tudi z mašnikom vred daruje. Na to spominja večina molitev pri sv. maši: darovanje, kakor je bilo prvotno v navadi, obhajilo in mašne molitve, ki se skoraj kar od kraja molijo v množnem številu. Te vedne medsebojne vezi, ki združuje presv. daritev, mašnika in ljudstvo, ne sme motiti in pretrgati nobena stvar, tudi glasba ne.

Da se ta namen laglje doseže, odločevali so že od nekđaj za službo božjo posebne prostore, stavili krasne cerkve, da so verni v njih tudi telesno odločeni od posvetnih stvari, da jih ne motijo. Zato so altarji in cerkvene stene napolnjene s slikami, ki duha od tal k Boga povzdigujejo. Toliko pozornost so povsod obračali že na zidarstvo in slikarstvo. In vendar vse to le nekako zunaj človeka ostane; vse to ni bistveno pri bogočastji. Bogočastje se more spodobno opravljati tudi brez velikanskih, umetelno slikanih stavb. Ne more se pa to trditi o glasbi. Glasba poseza v bogočastje samo, je v bogočastje zapletena, in če v nji veje posvetni duh, če vlada v nji kaj neprikladnega, to moti celó bogočastno dejanje.

Cerkvena glasba je toraj le služabnica cerkve

ker je del njenega bogočastja. In najvišja služba, katero opravlja, je služba pri daritvi sv. maše. A služiti mora tako, kakor duh bogočastja zahteva in določuje. Ne sme se skazovati s svojimi zmoglostmi; ne sme se bahati, kaj vse zna in premore. Svoje sile in svoje darove sme le toliko rabiti, kolikor tirja bogočastje za svoj vzvišen namen. Lepoto svojo kaže naj še le v celoti in svojo moč naj razkazuje le v soglasji z bogoslužnim dejanjem.

Na ta način želi sv. cerkev s cerkveno glasbo doseči več, kot le nekako splošno vneti in vzbuditi pobožna čutila brez določnega značaja in vsebine. Ona hoče veliko več po cerkveni glasbi dušo vernega seznaniti in združiti s sveto daritvijo in vtis bogočastja na srce povečevati. Čutila, ktera nosi in goji v svojem lastnem srcu, bi rada presadila in prelila tudi v srcu svojih otrok; rada bi nadahnila človeka popolnoma z duhom daritve in to doseza najpovoljnejše po krasnem cerkvenem petji, po koralu.

(Dalje prih.)

novanja več 1.614.005 gold. Ekstra-ordinarij znaša več 2.712.257 goldinarjev, stroškov za okupacije je pa celih 980.000 gold. manj memo lani. Za morarico bo pa tudi več potreba, kakor lansko leto in sicer 121.219 goldinarjev.

Vnanje države.

Karavelov se je na *Bolgarskem* med dvema stoloma na tla vsedel. Domačini mu ne zaupajo počenega groša, ker ga imajo na sumu, da je bil zapleten v zaroto. „Kaj me briga, misli si je mož, jaz Vam bom že pokazal, kdo da sem“, ter je šel k Kaulbarsu, kteremu je obljubil novo prekucijo napraviti, če bi mu Kaulbars pomagal do regentstva, katero bi se sestavilo iz trojice Karavelov, Cankov in Canov. Kaulbars je obljubil, kar je mogel, ob enem pa storil, kar je moral, namreč predlog v Petrogradu caru sporočiti. Car je pa rekel, da s tega ne bo nič! Karavelov je brblja, ki nima pri Rusih pravega zaupanja in se mu nikakor ne more vladarstvo izročiti. Pač pa car nima prav nič proti temu, če bi se vladarstva polastila trojica Cankov, Klement in Slavejkov. Cankovega Dragana so že v sedanje vladarstvo mislili potisniti, pa ni šlo kar na noben način ne, ker ga razun Kaulbarsa na Bolgarskem menda nihče ne mara. Še lastna njegova stranka menda ne vpraša dosti po njem. S Cankovo veljavo gine pa tudi ruski vpliv čedalje bolj v deželi. Kaulbarsu se že tako malovreden zdi, da je caru v svojem sporočilu nasvetoval, da za vrditev ruskega vpliva v razriti Bolgariji ne pozná družega pripomočka, kakor — zasedanje dežele, čemur je car tudi takoj prikimal. Vsled tega v Petrogradu mislijo, da se bo odslej nadalje zasedanje jako hitro širilo od mesta do mesta. Srbija se neki tega tako boji, da je Avstrijo prosila, če bi ne hotla morda nekaj avstrijskih bajonetov za vsak slučaj ob meji nastaviti. Poslednja novica zdi se nam povsem neverjetna.

Kar smo nedavno le kot nekako slutnjo izrekli o nakopičevanju turških čet okoli Drinopolja, da se *Turek namreč Rusa boji*, če bi poslednji Bolgarijo zasedel, in zato vojsko zbira okoli iztočne Rumelije, to nahajamo danes potrjeno. Nekaj časa semkaj smatral se je prihod turškega pooblaščenca Gadšana paše v Sofijo za sad sporazumljenja med Turčijo in Rusijo; sedaj se že vé, da temu ni tako. Med obema ravnokar imenovanima državama ni še nobenega sporazumljenja in ga tudi še ne bo kmalo, ker je turški sultan jako nezaupljiv postal nasproti Rusom ter je tu pa tam po Evropi popraševal, če bi mogel kaj zvedeti, kaj prav za prav Rus name-rava. Če je od ktere strani kaj odgovora dobil, ga tisti izvestno ni posebno potolažil, sicer bi ne bil jel vojakov pred Drinopolje zbirati, kar jih le more. Ob enem je pa Gadšana v Bolgarijo poslal, da naj ondi kolikor se dá posreduje na mirni razvoj preteče krize, da Rus ne bo imel povoda dežele zasedati, kajti tudi sultan vé, da iz Sofije v Carigrad ni Bog vé kako daleč in bi se Rusi lahko celó tje-kaj zmotili. Za vsak slučaj je pa ob enem sultan tudi poskrbel, da se pot od Sofije v Carigrad vsaj v Drinopoljski okolici nekoliko zatvori.

Med *Francozi* in *Rusi* so bile v novejšem času strune nekoliko napete, ali če hočemo resnico povedati, car Aleksander se je zaradi raznih dogodkov na Francoskem v poslednji dobi doprinešenih nekaj grdo držal. V prvi vrsti je car Francozom hudo zameril, da so domače prince po svetu pognali. Francozje se mu tudi s tem niso prav nič prikupili, da so svojega zastopnika generala Apperta iz Petrograda domu poklicali. Še manj so mu pa vstrezali z imenovanji takih poslancev, kterim se je republikanska kapica že od daleč videla. Car je namreč absoluten monarh in republike prav nič ne obraja. Za to so pa v Parizu sedaj nekaj bolje premišljevali, koga bi poslali v Petrograd za zastopnika, da bi bil caru všeč. Izvolili so Laboulaya in reči se mora, da so dobro uganili. Car ga je takoj potrdil in tudi vladni ruski krogi so z njim jako zadovoljni. Sedaj se bo tudi ruski zastopnik baron Mohrenheim kmalo zopet v Pariz povrnil. Bil bi že odšel, pa v Petrogradu pravijo, da bi to svet morda vtegnil na napačno stran zasukati. Zato je bolje, če še nekoliko počaka. Kako bode iz nova pogreta prijaznost med Rusijo in Francozi na Bismarkove živce vplivala, se bo kmalo slišalo.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 4. novembra. V zadnji številki „Slovana“ z naslovom: „Ostali slovanski svet“, pod prvo tečko (ker tačka je hrvatski, a točka ruski) nekdo brez podpisa napada „Katolički list“ in nekega Slepina, bojda duhovnika Zagrebske nadvladikovine. „Katolički list“ menda „širi take katoliške nazore med hrvatskim narodom, za kterimi se skriva najostudnejše narodno izdajstvo.“ Reče-nemu Slepincu, iz kterega imena se — mimo-gredé povedano — malo ponorčuje, pa predbaciva, da je v prav „Katol. listu“ začel napadati vladiko

Strossmayera. Slepina očita mu menda, „da je trosil mnogo v narodne namene, zato pa pozabljal požrtvovalnosti za verske stvari.“ „Slovan“ pravi k temu, „da je to najgrše licemerstvo, katero se je kedaj skrivalo pod obrazno verstva in da dela vso čast onim, po kterih nalogu piše „Slepina“.

V Zagrebu res izhaja „Katol. list“, toda dvomimo, vsaj kolikor je razvidno iz omenjene opazke, da bi bil dotični pisec imel kedaj čast seznaniti se z njim. „Katol. list“ in njegovi nazori so skoraj gotovo že stareji, kakor oni, ki ga napada. Ad vocem: „neki Slepina, duhovnik Zagrebske nadvladikovine“. Ta mož se žalibog še braniti ne more, ker ga ni in s tem je seveda tudi duševni napor pri dovtipu „nomen omen“ bil zamen. Pač pa pozná ves slovanski jug slovečega M. Stepinca, *) „duhovnog oca Zagrebačkog nadbiskupskog sjemeništa“, (S. Sedis assessor Vr.) ki je opetovano odbil ponudbo vladíčke stolice in profesorskega mesta na Zagrebski univerziteti. Ta mož, ki toraj ni kak zakoten licemerec, je v „Katol. listu“ nedavno pisal korenito razpravo proti dvema realističnima akademikoma Zagrebske univerziteti in v tej razpravi je zapisal tudi stavek: „Hierarhija zlato od ljubavi uze svetinjam i daje u patriotične svrhe“. Ker je nek izboren, v hermeneutiki izvežban ekseget (!) hrv. „Obzora“ br. 243, 23. okt. v teh besedah v svojem bistroumji našel zabavljico proti prevzv. biskupu Strossmayeru in je „Slovan“ to (morda iz nedostatka gradiva) prepisal in z vročkrvnimi opazkami olupšal, za to smo one vrstice izpisali in jih predlagamo „Slovanu“ v blagohotno premišljevanje. Zraven mu tudi svetujemo, naj ne napada ljudi, ki jih ne pozná, zaradi del, kterih tudi ne pozná.

V prvo si vzemi v roke „Katol. list“ in prečitaj omenjeno razpravo; poglej kontekst omenjenega stavka, pa pouči se o pojmu hierarhija (seveda ne iz dotičnega dopisa v „Obzoru“), potem se pa poprskaj za ušesi in si za drugo zapomni, ne grmeti in bliskati kar ob lepem vremenu. Ker pa nismo hudomušni, nočemo še pristavljati, naj „mili Bog obvaruje slovenski narod takih ostudnih obrekovalcev.“

Pristavek. Gosp. Stepinac se je gotovo brez „Slovanovega“ nasveta že „ozrl toliko okolo sebe“, da vé ceniti Strossmayerove zasluge za cerkev, še morda bolj kot „Slovan“.

Domače novice.

(Odbor „Slovenskega učiteljskega društva“) je imel svojo drugo sejo dne 4. novembra ob 2. uri popoldne. Med drugim se je sklenilo g. društveniku-učitelju za ponudbo nekega rokopisa primerno odpisati. — Društvo tudi hoče objaviti po slovenskih časopisih, da je prevzelo v področje svojega delovanja izdavanje šolske knjižnice za šolsko mladino. V tej objavi hoče društvo povdarjati, da bo ono slovenske pisatelje v ta namen po možnosti in vrednosti podpiralo, ter vsa dobra in primerna dela po svoji moči nagradovalo. Tudi pismeno se hoče društvo obrniti do slovenskih pisateljev. — Oživiti se imajo zopet zabavni zimski večeri, ktere hoče za to izvoljeni posebni zabavni komité oskrbeti. — Društvenikom se bo pisalo gledé zaostale letnine, ter jim naznanilo, da se bo o svojem času priobčil „Imenik“ društvenikov. Meseca decembra bo prihodnja seja.

(Umrl je) Vojteh Kurnik iz preteklih časov znan slovenski pesnik, po svojem rokodelstvu pa stolar. V poslednjem času živel je v veliki revščini. Njegove pesmi so natisnjene v prejšnjih letnikih „Novic“. Morda se bo kedo dobil, ki bi sestavil njegov životopis, ki bo izvestno zanimiv.

(O koleri) v Ljubljanski prisilni delavnici je profesor Gruber v Gradcu dokazal iz poslanih mu črev, da je to prava azijska kolera, ktera je do sedaj 8 žrtev zahtevala. Trdi se, da prisiljenci niso za zelenim volkom zboleli, ker se daje posoda vsako leto pocinjavat, kolikor je je bakrene. Tem bolje, če je bilo tukaj vse v lepem redu, se saj nikomur ne more kaj žalega očitati. Za te, kar jih je še za kolero bolnih v prisilni delavnici, napravila se

*) V „Obzoru“ je brati v štev. 243 osemnajstkrat M. Stepinac in ne Slepina. Kdo je toraj slep? Pa — seveda kako bi bil sicer „Slovan“ zamogel pristaviti „omen et nomen“!

bo ondi v obližji bolnišnica za silo. — Na Igu se je kolera žalibog tudi že med prebivalci zanesla. Tri osebe je zgrabila in je ena od teh že umrla. Vsega skupaj zbolelo je ondi od 2. oktobra pa do danes 25 oseb, in sicer 21 prisiljencev, 1 paznik in 3 Izanci. Od teh je 8 ljudi umrlo, 6 ozdravilo, 11 je pa še bolnih. — V Mostah pod Ljubljano ni bilo kolere, temveč „Typhus abdominalis.“ — Pet ljudi zbolelo je jako na sumljiv način v Veliki Ligojni pri Vrhniki in so trije že umrli. Čreva umrlih poslale so se v bakteriologijsko preiskavo.

(Ljudski shod) napravil se bo v Ljubljani, kakor čujemo, proti vpeljavi javne hiše za nesramnice.

(Zgradba vodovoda) v Ljubljani se bo že lahko drugo leto pričela, če se bo dotični načrt, ki se bo še to zimo predložil mestnemu odboru, tudi odobril.

(Bolnišnica za kužne bolezni) je toliko dodelana, da bi se za potrebo že rabiti dala. Le ometana še ni na zunaj.

(Uradniška imenovanja.) C. kr. pristav okrajne sodnije v Kočevji, g. Adolf Pfefferer, postal je c. kr. okrajni sodnik v Mokronogu. — Pri davkarjah so imenovani gg.: kontrolorja Karol Vencajz in Karol Saitz za davkarja; pristavi Leopold Peče, Ivan Knez, Lorenc Verbič in Kamilo Murgelj za kontrolorje. Praktikantje Eduard Leeb, Jos. Jaklič, Alojzij Podboj in Karol Pirc pa za adjunkte.

(Duhovske spremembe v Lavantinski škofiji.) Za provizorja v Podgorje pride č. g. Mat. Frečé, kaplan na Ponikvi. Prestavljeni pa so čč. gg. kaplanje: Blaž Kukovič iz Loke v Trbovlje, Franc Črnšek od sv. Križa pri Ljutomeru v Loko, Mat. Stoklas iz Marenberga k sv. Križu pri Ljutomeru, Jakob Vidovič od sv. Petra pri Radgoni v Marenberg, Marko Štubec iz Majšperga v Jarenino, Ivan Stanjko iz Ormoža v Majšperg, Franc Geč iz Št. Ruperta v Slov. Gor. v Ormuž, Franc Arnuš od sv. Vida k sv. Rupertu in Mat. Goršič iz Vitanja k sv. Vidu pri Ponikvi. Kaplaniji v Vitanju in pri sv. Petru pri Radgoni ostanete prazni.

(Monsignor Anton Hrovatin), častni kanonik in župnik novega sv. Antonu v Trstu, komornik rimske stolice, cesarski svetnik i. t. d. vpisal se je véceraj kot pokrovitelj v družbo sv. Cirila in Metoda in plačal sto goldinarjav. Slava! Imovitejšim narodnjakom naj služi v vzgled!

(Demantna maša) preč g. Hrovatina slavila se je v nedeljo na vzvišeni način. Pred 10. uro podali so se preč. gg. kanoniki, mestni župniki in ostala č. župnijska duhovščina v procesiji pred stanovanje jubilentovo, kjer je bil tudi mil. g. biskup dr. Glavina že navzoč. Z jubilentom v svoji sredi vrnila se je potem procesija v okrašeno cerkev sv. Antona, kjer je bila zbrana nebrojna množica ljudstva, posebno mnogo častilcev in prijateljev g. jubilanta. Med sviranjem slavnostne koračnice, ktero je vglasbil zborovodja te cerkve g. Ohiesla navlašče za to priliko, prispel je sprevoz pred oltar. Krepi glasom je zapel g. jubilent „Veni sancte Spiritus“, ter potem čital slavnostno sv. mašo v prisotnosti premil. g. biskupa. — Č. g. demantnomašnik bil je izvrstno čilega glasu, posebno prefacijo je kaj krepko in čisto zapel. Po dokončani sv. maši blagoslovil je mil. g. biskup navzoče, potem pa je preč. g. jubilent intoniral „Te Deum“. — Konečno se je preč. g. demantnomašnik vsim pričujočim zahvalil, ter spremil mil. g. biskupa do cerkvenih vrat. Slovesnosti so se vdeležili večinoma vsi najvišji Tržaški dostojanstveniki in mnogo odličnih prijateljev in nekdanjih učencev jubilentovih. Tudi slovenska društva so bila zastopana pri maši po posebnej deputaciji. Iz drugih krajev pa je dospelo veliko brzojavnih čestitek, med ostalimi od mil. g. goriškega vladike dr. Zorna in od kranjskega deželnega predsednika, bar. Winklerja, kakor tudi mnogo slavnostnih pesmic v slovenskem, latinskem, italijanskem in nemškem jeziku. Slovenski župljani so izročili v nedeljo po gosp. Jakopu Mankoču in Francu Žitku v bogatem okviru krasno izdelano čestitko v slovenskem jeziku, kar je jubilanta globoko ginilo. „Ed.“

(Živega hrošča) našli so na vernih duš dan na nekem vrtu v Mariboru. Živ hrošec (keber) v tem času je prav taka redka prikazen, kakor cvetoče drevo.

(Razpisana) je služba okrajnega živinozdravnika z uradnim sedežem v Braslovčah. Letna plača znaša 600 gold. Prošnje štajarskemu deželnemu odboru v Gradcu do 30. novembra.

(Sto goldinarjev) podaril je presvitli cesar Lopašicki občin na Štajarskem za popraviljanje šole.

(Deželni zborom) predložilo bo poljedelsko ministerstvo načrt o nekterih spremembah lovske postave. Sedaj bo prilika, da se bodo gospodje poslanci jasno izrazili o tej zadevi. Divjačina tudi po naši deželi posebno sadjarjem mnogo škode dela, pomagati si pa nihče ne more sam, ker — si ne smé, če neče poleg škode na drevju, katero mu je zajec napravil, tudi še nekaj goldinarjev pri sodnji plačati.

Razne reči.

— Uradniki železnic. Vseh železniških uradnikov to stran in onstran Litave je 13.602, začasno umeščenih 3448, služabnikov stalno umeščenih 45.991 in delavcev je 82.201, skupaj tedaj 145.242 oseb. To število ni kar si bodi! Plača in prihodki stalno nameščenih uradnikov znaša 20.652.747, začasno umeščenih 1.837.673, služabnikov 24.847.546 in delavcev 26.476.764 gold., skupaj tedaj 73.874.728 gold. Med letom jih je zbolelo 47.733, tedaj skoraj tretji del bolnih. V službi je bilo poškodovanih 4363, razven službe 2551, umrlo jih je 683 in samoumorov je bilo 10. Na 80 bolnikov pride 1 zdravnik. Uradnikov in služabnikov je bežnih 2825, njih pokojnina je znatna.

— Rothschildovci se posvetujejo. Ogerski denarstveni minister je predložil proračun in ogerski stroj, ki dobiva denar na posodo, začel je delovati. Vsi liberalni listi, t. j. vsi, ki delajo na korist borzi, razglašajo konference Rothschildovcev. Sicer so se gotovo že zdavno sporazumeli, kako pojdejo na delo. Szapary je rekel, da mnogo, mnogo denarja potrebuje in takoj so stopili na oder: pl. Hansemann iz Berolina in baron Albert Rothschild z Dunaja.

— Za Radetzkyjev spominek se je sedaj nabralo 201.818 gld. 70 kr. V najnovjšem izkazu je naveden knez Liechtenstein z 2000 gld.

— 1015 goldinarjev ukradel je dolgoprstnik poštnemu hlapcu iz Rottenmanna na Štajarskem. Na veliko srečo so takoj pravega človeka prijeli in so še ves denar pri njem našli.

— V Berolinu so obhajali 25letnico posvečevanja cerkve sv. Mihaela. Cerkev so začeli delati l. 1851, a še le l. 1861 je bila posvečena. Tesno se je godilo katolikom, svoj čas se je videlo, kakor da ima cerkev prodana biti, ker so nekteri dolgovi zelo nujni postali. — Takrat je bilo v Berolinu le 20.000 katolikov, a sedaj jih je 100.000. Ta cerkev je ob enem namenjena posadki katoliških vojakov. Občina katoliška v Berolinu je revna, izmed boljših stanov se malokdo hoče spoznati za katolika. Cerkev je le ubožno opravljena, a vendar se je sedaj 12.000 mark nabralo, 8000 jih je baje dal škof Förster iz Vratislava sam, vlada pak je dala, ker je to garnizijska cerkev za vojake — 800 mark.

— Nemčija nima še dovolj vojnih ladij. V proračunu mornarice se kaže, da je v Nemčiji treba pomnožiti torpedne ladje zaradi obrambe ob ustji rek. Posebno nujno potrebna bo naprava nekaj malih vojnih ladij, ko bode dodelan kanal iz vzhodnega v severno morje. Iz tega vzroka se bo tudi zvišalo število mornarice za kakih 300 mož in 15 častnikov, ter se je vsled tega v proračun vstrel znesek 2.800.000 mark na leto. Za napravo ladij izdalo se bode v prihodnje najmanj 10 milijonov mark.

— V Poznanjsko mislijo poslati za naselnike mennonite — v katoliško Poljsko toraj krivo-verce.

Telegrami.

Budapešt, 4. nov. Poslanec Poklukar je dobil referat o carinskih zadevah. Bodoča seja budgetnega odseka bo 15. novembra.

Budapešt, 4. nov. Delegaciji ste pričeli seje in ste se ustanovili. Grof Kalnoky je razdelil predloge in sporočil da bo cesar v soboto delegacije sprejel. Avstrijska delegacija izvolila si je Smolko za predsednika, Hauswirta pa za vicepredsednika. Ogrska si je odbrala Ludovika Tisza za prezidenta in kardinala Haynald za podpredsednika. Smolka je v svojem govoru povdarjal potrebo, da se dovoli, kar vojni minister za armado zahteva, ker je vprašanje jako dvoj-ljive gotovosti, ali se bo mir, ki se je do sedaj po modrosti našega cesarja ohranil, vzdržal tudi v bodočnosti. Prav sedaj je prilika pokazati inostranstvu, kako da so avstrijski narodi vedno pripravljeni ohraniti vojno moč, kakoršna se državi spodobi. Prav

v tem smislu govoril je L. Tisza v ogerski delegaciji.

Budapešt, 4. nov. V poslednjih 24. urah ni nihče več zbolel za kolero; od prej zbolelih sta dva umrla.

Sofija, 4. nov. Iz Trnovega nič novega. Tihota, ki je nastala, bi kmalo na to kazala, da bodo vladarji in ministri odstopili.

Umrli so:

2. nov. Janez Plankar, delavec, 58 let, Kladezne ulice št. 16, jetika.

3. nov. Neža Nagode, krojačeva žena, 73 let, sv. Florjana ulice št. 13, naduha. — Albert Kurnik, stolar, 62 let, Hradeckega vas št. 10, jetika. — Ana Bastel, mestna uboga, 78 let, Karlovska cesta št. 7, vodenica.

Tuji.

3. novembra.

Pri **Matiču**: Arlt, Lantner, Hostnik, Karner, Patrich, Hanseli, Schmidt, Wrany in Leidmaier, trgovci, z Dunaja. — M. Muellei, zasebnik, iz Vrhnike. — Fuchs, zasebnik, iz Kan-kerja.

Pri **Stonu**: Ludovik Weingart, uradnik, s soprogo, z Dunaja. — Marija Fiala, zasebnica, z Dunaja. — Nagy, Czech, Ott, Rosenbaum, Klaus in Heymaier, trgovci, z Dunaja. — Moric Hladik, gozdar, iz Soteske. — Albert Faber, inženir, iz Kočevja. — Franc Bili, uradnik, iz Snežnika. — J. Globočnik, poročnik, iz Kostanjevice. — Ema Einspieler, zasebnica, iz Postojne. — J. Knava, vikar, iz Krškega. — Jožef Kolarič, župnik, iz Razborja. — Grof Ant. Barbo, veleposestnik, iz Dolenjskega. — Franc Pavlin, trgovec, iz Brezovice.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	744:83	+ 2:0	brezv.	megla	
4. 2. u. pop.	741:82	+ 4:6	brezv.	oblačno	0-00
9. u. zveč.	740:50	+ 4:8	brezv.	oblačno	

Zjutraj megla, čez dan oblačno. Srednja temperatura 3-8° C., za 2-6° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

5. novembra

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 65 kr.
Srebrna " 5% " 100 " (s 16% davka)	84 " 80 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	114 " 05 "
Papirna renta, davka prosta	101 " 20 "
Akcije avstr.-ogerske banke	868 " 50 "
Kreditne akcije	283 " 80 "
London	125 " 10 "
Srebro	— " — "
Francoski napoleonid.	9 " 87 1/2 "
Ces. cekini	5 " 90 "
Nemške marke	61 " 25 "

Nova izdaja.

V podpisani bukvarni izšla je ravnokar nova izdaja

„Molitve,

katere naj se kleče opravljajo, po ukazu papeža Leona XIII., v vseh cerkvah svetá po vsaki tihi sv. maši.“

Obsega tudi najnovejšo invokacijo k sv. nadangelju Mihaelu. — Tiskane so molitve na pravilne podobice in velja 100 komadov 2 gld.

Katoliška bukvarna

(3) v Ljubljani, stolni trg šte. 6.

Št. 17862.

Ustanove.

Za 1886. leto ima magistrat Ljubljanski podeliti sledeče ustanove:

1. Jan. Bernardini-jevo v znesku 80 gld. 35 kr.
2. Jurij Talmainer-jevo v znesku 26 " 26 "
3. Jos. Jak. Schilling-ovo v znesku 73 " 50 "
4. Jan. Jošt Weber-jevo v znesku 82 " 52 "

do katerih imajo pravico hčere Ljubljanskih meščanov, ki so revne, poštenega obnašanja in so se letos omožile.

5. Jan. Nik. Kraškovič-ovo v znesku 75 gld. 60 kr., do ktere ima pravico ubogi kmet Šentpeterske fare.

6. Jak. Ant. Fanco-jevo v znesku 71 gld. 40 kr., do ktere ima pravico, uboga poštena nevesta meščanskega ali nižjega stanu.

7. Jos. Feliks Sin-ovo v znesku 48 gld. 30 kr., do ktere imata pravico dve najbolj revni deklici iz Ljubljane.

8. II. Ant. Raab-ovo v znesku 200 gld. 4 kr., do ene polovice te ustanove ima pravico ubožna in poštena udova Ljubljanskega meščana, do druge polovice pa ima pravico ubožna, dobro odgojena in že zaročena hči Ljubljanskega meščana po poroki.

9. Jan. Krst. Kovač-ovo v znesku 151 gld. 20 kr., ktera se ima razdeliti med štiri v Ljubljani bivačoe revne očete ali udove matere, ki imajo po več otrok in ubožta niso sami krivi.

10. Helene Valentini-ovo v znesku 84 gld., ktero je razdeliti med otroke v Frančiškanski fari v Ljubljani rojene, ki nimajo starišev in še niso 15 let stari.

11. Ustanovo za posle od neimenovanega do-brotnika v znesku 50 gld. 40 kr., ktero je razdeliti med štiri uboge posle, ki več delati ne morejo in so na dobrem glasu.

Prošnje za te ustanove vložte naj se s potrebnimi prilogami vred

do 25. novembra letos

pri podpisnem magistratu.

Mestni magistrat Ljubljanski

23. dan oktobra 1886.

(3)

Poslano.

Gospodu pl. Trnkóczyju!

Lekarju zraven rotovža v Ljubljani.

Naznanjam Vam sprejem 5 steklenic cveta za konje ali konjskega fluida.*) Ker se je ta od Vas narejen cvet za konje pri zunanjih boleznih pri mojih konjih tako izvrstno obnesel, zasluži da se po časopisih javno razglasi.

Srčen pozdrav!

(13)

Anton Krašovic,
posestnik.

Vrhnika pri Starem trgu poleg Rakeka, 3. jan. 1886.

Za notranje bolezni pri konjih, goveji živini, prašičih in ovcah, priporoča se pa izkušeni živinski prah (1 zavoje 50 kr., 5 zavojev 2 gl.) Mnogotere ozdravila pri rabi tega živinskega prahu, kakor njegove dobrodelne lastnosti pri različnih boleznih, pripravile so živinske zdravnike in živinorejce do tega, da ta prah za prvo in najvažnejšo zdravilo rabijo ter se priporoča, da ga vsak gospodar pri notranjih živinskih boleznih takoj rabi, sploh da se ta prah zmeraj pri hiši nahaja. Izvrstno se rabi ta živinoredilni prah, ako živina neče jesti, pri krvni molži, kakor tudi za izboljšanje mleka.

Prodaja in razpošilja ga z vsakdanjo pošto lekarna Trnkóczy, zraven rotovža v Ljubljani.

*) Konjski fluid 1 steklenica 1 gl. — 5 steklenic samo 4 gl.

Žrebanje že prihodnji mesec.

KINCSEM
SREČKE à 1 gld. 11 srečk 10 gld.
samo

Glavni dobitek v gotovini

gld. 50.000 gld.

10.000 gld., 5000 gld. z odtegljajem 20% — 4788 denarnih dobitkov.

(12)

Kincsem-srečke dobivajo se

v loterijskem bureau ogerskega Jockey-kluba: Budapešta, Waitznergasse 6.